

Ultimul macedonean în Gorj

Vasile Nicolescu

Încerc să creionez viața și activitatea unui OM, în adevăratul sens al cuvântului, care s-a născut în actuala republică Macedonia, într-un sat de munte din comuna Țer – aproape de orașul Bitolia, aflat la mică distanță de granița de nord a Greciei.

Acesta a fost scumpul meu bunic după mamă care, din 1934, când m-am născut, și până în 1963, când a decedat, mi-a fost și tată după ce, în ianuarie 1951, am rămas orfan.

A venit în România încă de tânăr, intrând în țară pe la Turnu-Severin împreună cu fratele său mai mare și alți consăteni. Aici au practicat o meserie frumoasă și bănoasă, aceea de comerciant.

Devenind întreprinzător a avut 3-4 salariați, fapt ce i-a permis să crească 3 fete pe care le-a măritat dotându-le cu zestre. Acestea au fost Stanca, căsătorită Călugăru, Elena, căsătorită Curcanu și mama mea, Maria născută la Țer în anul 1902.

O bună perioadă de timp bunicul meu nu a putut să fie aproape de familie din cauza vitregiei vremurilor.

În anul 1911 era „supus otoman” și, în baza unui „certificat de naționalitate otomană” eliberat de V. Consul din Turnu-Severin, la 24 aprilie 1912 a revenit în Tg-Jiu unde a locuit mulți ani în condiții nu tocmai ușoare legate de faptul că nu deținea cetățenia română.

Foarte interesant de observat un act intitulat „contract” datat 1 aprilie 1903 întocmit între domnul maior Iancovescu Ion, în calitate de comandant al Regimentului nr. 18 Gorj și bunicul meu, prin care acesta din urmă avea dreptul de a vinde militarilor din cazarma regimentului: covrigi, brânzoi, plăcintă, bragă, alviță și limonadă în perioada 1 aprilie 1903 – 31 martie 1904. Toți cei care au citit acest așa-zis contract au considerat că în anul 1903, în comerțul alimentară existau reguli mult mai stricte chiar decât cele existente în prezent.

De altfel, până în anul 1945, bunicul meu deținea în incinta cazărmii o casă și o suprafață de teren care, ulterior, au fost naționalizate.

Făcând comerț prin satele Gorjului având ca mijloc de transport un cal și o căruță bunicul a reușit să cumpere, în 1920, o casă și un teren de peste 1 000 m² pe strada Victoriei, nr. 68, din municipiul Tg-Jiu, în

apropierea actualului cinematograf „VICTORIA”.

Astfel, camera de la stradă a fost transformată în brutărie dotată cu un cuptor zidit din cărămidă având o vatră circulară de aproximativ 20 de m². Focul se făcea cu lemne, pe sub vatră, o mare perioadă de timp. Până în anul 1950 cuptorul cocea numai pâine iar, de sărbători, cozonacii aduși de către cetățenii orașului la copt.

Din păcate, după război și, mai ales, după 1947, prăvălia s-a închis iar tatăl meu a trebuit să se angajeze la o brutărie de stat. Bunicul era deja pensionar.

În ianuarie 1951 tatăl meu, Petre N. Nicolescu, a murit din cauza unei prostate consecința faptului că, pe atunci, penicilina nu se găsea decât foarte greu.

Astfel, am rămas în casa părintească împreună cu mama și cei doi bunici, sora mea, Marieta, căsătorindu-se și mutându-se la Câmpina.

Am absolvit liceul „Tudor Vladimirescu” în 1952 și am dorit să susțin examenul de admitere la Facultatea de Drept a Universității București, dar nu mi s-a permis nici să mă înscriu la examen deoarece nu eram membru UTM sau PMR. Abia după 1972 am aflat că se puteau face înscrieri.

Acest vis spulberat m-a determinat să nu mă mai înscriu la nicio formă de învățământ superior sperând, ca mulți alții, că regimul comunist nu se va putea menține. Am greșit și recunosc.

Aveam o șansă să mă înscriu la Petroșani, în perioada în care exista și o facultate muncitorească ce primea candidați cu 7 clase, după absolvire fiind trimiși în producție ca „ingineri”. Timpuri grele pentru unii, dar mulți au ajuns mari.

M-am căsătorit în toamna anului 1959 când bunicii mei trăiau și am avut grija lor tot timpul.

După 1970 s-a îmbunătățit relația României cu Iugoslavia lui Iosif Broz Tito și, cu puțin noroc, am reușit să obțin așa-zisa „chemare” a rudelor din Macedonia.

Cu această ocazie am întâlnit un om deosebit care era primar al municipiului Tg-Jiu și prim-secretar al județului Gorj, Mihai Smarandache, care a fost de acord să înlesnesc o „înfrățire” între orașele Bitolia și Tg-Jiu. De altfel, în acea perioadă era o modă în acest sens.

Am fost în Macedonia cu trenul având norocul să cunosc multe rude ale bunicii mele dar și o persoană – nu știu dacă era primarul – care îmi era rudă.

Am fost primit în primăria orașului Bitolia și mi s-a oferit o carte cu dedicație pentru mine și alta pentru domnul Smarandache. Pentru anii aceia cartea era foarte bine legată, cu fotografii color, peisaje, costume populare, axată pe reclama turistică a zonei de sud a Macedoniei.

Din păcate, domnul Smarandache a fost schimbat în anul 1972 iar preconizata înfrățire nu s-a mai produs.

În anul 1985 casa din Tg-Jiu mi-a fost demolată și, de atunci, locuiesc la bloc într-un apartament cu două camere.

În prezent sunt un bunic fericit. Am două fiice, o nepoată și o strănepoată de 3 luni. Sper ca în vară, dacă sunt sănătos, să mai încerc să merg în Macedonia unde am întâlnit oameni deosebiți, vorbitori de limbă română.

În 1971 și 1972 am fost primit cu multă căldură, prietenie și dragoste. Am întâlnit și vecini din Țer care aveau rude plecate în România. Acestea aveau aceeași profesie ca și bunicul meu și locuiau la Tg-Cărbunești, Filiași, Craiova și Drobeta Turnu Severin.

Unii dintre aceștia se întorseseră în Macedonia după cel de-al doilea război mondial și aveau nostalgia anilor interbelici în care au muncit și au câștigat cinstit în România.

Dar, din cauza „rudelor” din fosta Iugoslavie am avut unele probleme cu fosta Securitate, fiind pus sub urmărire. Acest amănunt l-am aflat în toamna anului 2008 când mi-am văzut dosarul aflat la CNSAS București.

După ce am obținut peste 300 de xerocopii – dintr-un total de peste 1 500 – am încercat să-mi cunosc „ciripitorii”. Am aflat că, deocamdată, toți cei care au „turnat” nu pot fi deconspirați atâta timp cât sunt în viață. Dar numele unuia mi s-a dat! Este mort de 10 ani!

Sper, totuși, ca o mică parte din actele pe care le dețin de la bunicii și părinții mei și care se alătură rândurilor mele să completeze portretului bunicului meu, Ion Stoica, cel care, tânăr fiind a fost atras de România ajungând la Tg-Jiu unde a rămas pentru totdeauna, fiind înmormântat la cimitirul din municipiul Tg-Jiu alături de soția sa și părinții mei.

Am încercat - și sper să fi și reușit - ca în activitatea pe care am dus-o să las loc de „bună ziua”. Din acest motiv nu m-am implicat în activitatea politică, deși am opțiuni în care cred.

În încheiere, consider că rândurile de mai sus sunt un modest omagiu adus bunicului meu Ion Stoica și părinților mei Petre și Maria Nicolescu.

O parte din actele originale pe care le dețin le voi dona Muzeului Județean Gorj în speranța că se va găsi o mică posibilitate în sensul menționării unor oameni care, între cele două războaie mondiale, au contribuit, prin munca și priceperea lor, la propășirea orașului Tg-Jiu. Mă refer, în mod special, la cei care s-au stabilit în Tg-Jiu deși se născuseră în țări vecine României Mari.

ANEXE

Amplas noi Maior Jancovescu Ion p. Comandantul Regimentului
Gorjii N. 18 si Flu Ion Stoica, se stabileste urmatorul contract.

- 1) Regimentul Gorjii N. 18, va drept Flu Ion Stoica de a vinde omenilor
lui acest Regiment, corvizi, brânzoi, plăcinte, braşă, alvita, limonada
cu incepere de la 1^a Aprilie 1903 la 31 Martie 1904, în conditiunile urmatoare:
- 2) Contractantul poate vinde marfa sa prin curtea Regimentului, pe cam-
pul de instructie, în marşul ce va face trupa si numai ziua în timpul repa-
usului. —
- 3) Nu este permis contractantului a intra în încăperile casărmii. —
- 4) Pretul cu care va vinde vor fi tarificate si afişate în camera corpului de
gardă fiind semnat de Maiorul Adjutor. —
- 5) Este oprit a da quadele inferioare pe batarie si nici nu i se admite, vre o
reclamatie în această privinta. —
- 6) Plata de timbre si înregistrare priveste pe contractant.
- 7) Pretul cu care i se da dreptul Flu Ion Stoica a vinde cele mai sus ară-
tate este de (450) seapte sute cinci zeci lei anual, platibil în patru rate trimestri-
ale de câte (87) una sută opt zeci si seapte lei si 50% bani rata adică, prima ra-
ta la 1^a Aprilie, a 2^a rata la 1^a Iulie, a 3^a la 1^a Octombrie 1903, si a 4^a rata la 1^a
Ianuarie 1904. —
- 8) Marfa care se vinde omenilor trebuie să îndeplinească conditiunile urmatoare:
a) Corvizi trebuie să fie bine copti si potriviti asa în cât să aiba gust la
mâncare. —
- b) Brânzoiu să nu fie vechi si să fie cât se poate de curati. —
- c) Plăcintele să fie simple, fără să fie amestecate cu veichituri si lucrute
în cea mai mare curatenie. —
- d) Braşă să fie cât se poate de curată, bine strecurată, ghiaţa să nu fie
să direct în braşă ci în v alta dovita mai mica de tinichea. —
- e) Alvita si oricare alte zaharicale să fie făcute bine si curate. —
- f) Tovele, bonifete, pachelele si cahele cu care se va servi braşă să fie
în tot si anna în cea mai mare curatenie. —
- g) Limonada să fie de asemenea bine făcută curată, si strecurată. —

9) Regimentul nu va lăsa ca să vândă ast. fel de marfă, nici alt brațagiu de căt pe contractant. —

10) Taxa de timbru și înregistrare privesc pe contractant. —

Centru asigurarea îndeplinirii obligațiilor stipulate prin depun. garanții de 60) săci de lei în casa Regimentului Gorjului Nr. 1.

„ Subsemnatul furnizor mă măi oblig. ca pe lângă plata de 14) te sute cinci zeci lei, să măi coc carnea necesară Regimentului la pînă și Capet fără nici o plată. —

Făcut în triple exemplar astăzi la 1^a Aprilie în T. 9/1 1908

ROMANU REGIM. GORJ 3618

COLONEL

Maier Iancuș

în otoc lăsat în h.